

Lyhennetyn työajan kokeilu

Työntekijöiden hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantamiseksi tulee ennakkoluulottomasti selvittää ja ottaa käyttöön kaikki tehokkaat keinot. Kansainvälisten ja kotimaisten kokemusten perusteella lyhyempi työaika voisi monilla aloilla helpottaa työn organisointia, nostaa työn tuottavuutta, parantaa työhyvinvointia sekä työn ja vapaa-ajan yhteensovittamista.

Kahdeksan tunnin työpäivä säädettiin vuonna 1917, ja 1960-luvulla yleistyi viisipäiväinen työviikko. 1980-luvulla työviikko lyhennettiin ns. pekkaspäivillä keskimäärin 37 tuntiin, minkä jälkeen työajan pituudessa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Työn tuottavuus on kuitenkin ollut jatkuvassa kasvussa. Samalla vapaa-ajan arvostus on lisääntynyt, ja monet ihmiset valitsisivat lyhyemmän työviikon, mikäli se olisi mahdollista.

Suomessa tehtiin 1990-luvulla kokeilu kuuden tunnin työpäivästä, jossa oli mukana kaksitoista yksityistä yritystä ja seitsemäntoista kunta-alan organisaatiota. Kunnissa kokeiluun osallistui 1 323 vakinaista työntekijää ja työllistyi 509 työtöntä enimmillään kahden vuoden ajaksi. Jyväskylän yliopiston seurantatutkimuksen ja työministeriön seurannan mukaan vakinainen henkilöstö oli tyytyväistä, koska kokeilu mm. paransi työssä jaksamista ja lisäsi vapaa-aikaa sekä mahdollisti työkyvystä huolehtimisen. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen parani. Myös kuntien asiakkaat olivat tyytyväisiä niissä kokeiluissa, joissa palveluaikojä lisättiin.

Ruotsissa Göteborgissa vanhainkodeissa on kokeiltu 6 tunnin työvuoroja. Lyhyempää työpäivää tekevien hoitajien sairauspoissaolot olivat vain puolet 8 tunnin työpäivää tekeviin verrattuna, ja he olivat työssään tuotteliaampia.

Lyhyempi työaika voi nostaa työn tuottavuutta paremman työhyvinvoinnin kautta. Göteborgin kokemusten perusteella 6 tunnin työpäivä paransi henkilökunnan työhyvinvointia ja vähensi henkilöstön vaihtuvuutta. Suomessa hoitoalalla SuPerin selvityksen mukaan 75 prosenttia lähi- ja perushoitajista on harkinnut alan vaihtoa. Työnsä raskaaksi tai erittäin raskaaksi koki 73 prosenttia vastaajista. Työterveyslaitoksen emeritusprofessori Guy Ahonen on vuonna 2016 arvioinut työpahoinvoinnin vuotuiset kustannukset jopa 24–40 miljardiksi euroksi.

Työajan lyhentäminen seuraa työelämän muutoksia: monilla aloilla on yhä useammin luontevaa maksaa palkkaa työn tuloksen mukaan työpaikalla vietetyn ajan sijaan. Melbournen yliopiston tutkimuksen mukaan ajatustyötä tekeville työn tehokkuus alkaa heikentyä jo työviikon pituuden ylittäessä 25 tuntia.

Helsinki on valtion jälkeen Suomen suurin työnantaja. Kaupungin tulisi olla myös Suomen paras työnantaja. Helsingin tulee tarttua työelämän murrokseen ja panostaa työntekijöidensä hyvinvointiin kokeilemalla lyhennettyä työaikaa.

Työajan lyhentämisen erilaiset vaikutukset eri toimialoilla ja yksiköissä tulee selvittää osana kokeilua. Toisaalla nelivuorotyöhön siirtyminen voisi olla toimiva ratkaisu, toisaalla 6 tunnin aamuvuoro ja 6 tunnin iltavuoro, joissain tehtävissä taas nelipäiväinen työviikko.

Kokeilu tulee suunnitella yhdessä henkilöstöosaston ja henkilöstöjärjestöjen kanssa. Kokeilun on oltava riittävän pitkä ja laaja, jotta saadaan riittävästi informaatiota lyhyemmän työajan vaikutuksista. Kokeilun tulisi täten kestää vähintään kaksi vuotta ja se tulisi toteuttaa useassa yksikössä.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että Helsinki toteuttaa lyhennetyn työajan kokeilun vähintään kolmessa kaupungin yksikössä. Kokeilun tulee koskea kaikkia yksikön työntekijöitä.

Helsingissä 03.03.2021

Haglund Mia

Jäsen

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

(1 + 16 allekirjoitusta)

Arajärvi Pentti

Kivelä Mai

Said Ahmed Suldaan

Laisaari Johanna

Arhinmäki Paavo

Wallgren Thomas

Stranius Leo

Muttilainen Sami

Koivulaakso Dan

Sydänmaa Johanna

Korkkula Vesa

Pasanen Amanda

Vepsä Sinikka

Honkasalo Veronika

Aro Katju

Puhakka Sirpa